

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (tizedik tanács)

2024. június 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Távközlési ágazat – A személyes adatok kezelése és a magánélet védelme – 2002/58/EK irányelv – A 15. cikk (1) bekezdése – Az elektronikus közlések titkosságának korlátozása – Súlyos szándékos bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek telefonbeszélgetéseinek meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozat – Nemzeti szabályozás, amely megköveteli, hogy maga az ilyen határozat is kifejezett írásbeli indokolást tartalmazzon, függetlenül attól, hogy a bűnüldöző hatóságok kérelme is tartalmaz indokolást – Az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdése – Indokolási kötelezettség”

A C-229/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2023. április 12-én érkezett, 2023. április 12-i határozatával terjesztett elő a

HYA,

IP,

DD,

ZI,

SS

ellen folytatott,

a **Sofiyska gradska prokuratura**

részvételével folyamatban lévő büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (tizedik tanács),

tagjai: Csehi Z. tanácselnök, E. Regan, az ötödik tanács elnöke (előadó), és I. Jarukaitis bíró,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Írország képviselőjében M. Browne Chief State Solicitor, A. Burke és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. Thuillier BL,
- az Európai Bizottság képviselőjében C. Georgieva, H. Kranenborg, P.-J. Loewenthal és F. Wilman, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) (HL 2002. L 201., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 514. o.) 15. cikke (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke második bekezdésének, 52. cikke (1) bekezdésének és 53. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a HYA, IP, DD, ZI és SS ellen bünszervezetben való részvétel miatt indított büntetőeljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2002/58 irányelv (11) preambulumbekkezdése értelmében:

„A [személyes adatok feldolgozása (helyesen: kezelése) vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvhez (HL 1995. L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.)] hasonlóan, ez az irányelv nem szól a közösségi jog által nem szabályozott tevékenységekkel kapcsolatos alapvető jogok és szabadságok védelmének kérdéseiről. Ezáltal nem borítja fel a meglévő egyensúlyt az egyén magánélet tiszteletben tartásához való joga és a tagállamok azon lehetősége között, hogy a közbiztonság védelme, a nemzetvédelem, a nemzetbiztonság (beleértve a nemzetbiztonsági ügyekkel kapcsolatos tevékenységek tekintetében az állam gazdasági prosperitását), valamint a büntetőjogi szankciók végrehajtásának érdekében szükséges, az ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében említett intézkedéseket meghozzák. Következésképpen ez az irányelv nem érinti a tagállamok azon lehetőségét, hogy jogszerűen megfigyeljék az elektronikus közléseket, vagy – ha bármely említett cél érdekében szükséges – olyan egyéb intézkedéseket hozzanak, amelyek összhangban vannak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt] európai egyezménynek [a továbbiakban: EJE] az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott határozatok szerint

értelmezett szövegével. Az ilyen intézkedéseknek megfelelőnek, a tervezett céllal szigorúan arányosnak és egy demokratikus társadalomban szükségesnek kell lenniük, továbbá az ilyen intézkedésekre az [EJEE-vel] összhangban megfelelő garanciáknak kell vonatkozniuk.”

- 4 A 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok nemzeti jogszabályok révén biztosítják a nyilvános hírközlő hálózatok és a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások segítségével történő közlések és az azokra vonatkozó forgalmi adatok titkosságát. Különösen megtiltják a közlések és az azokra vonatkozó forgalmi adatok felhasználókon kívüli személyek által történő, az érintett felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását, tárolását vagy más módon történő elfogását vagy megfigyelését, kivéve, ha az ilyen személy a 15. cikk (1) bekezdésével összhangban jogszerűen jár el. Ez a bekezdés nem akadályozza a közlés továbbításához szükséges műszaki tárolást, a bizalmas adatkezelés elvének sérelme nélkül.”

- 5 Ugyanezen irányelv 15. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok jogszabályi intézkedéseket fogadhatnak el az ezen irányelv 5. és 6. cikkében, 8. cikkének (1), (2), (3) és (4) bekezdésében, valamint 9. cikkében előírt jogok és kötelezettségek hatályának korlátozására vonatkozóan, ha az ilyen jellegű korlátozás – a [95/46] irányelv 13. cikkének (1) bekezdésében említettek szerint – egy demokratikus társadalomban szükséges, megfelelő és arányos intézkedésnek minősül a nemzetbiztonság (vagyis az állam biztonsága), a nemzetvédelem és a közbiztonság védelme érdekében, valamint a bűncselekmények, illetve az elektronikus hírközlési rendszer jogosulatlan használata megelőzésének, kivizsgálásának, felderítésének és üldözésének a biztosítása érdekében. E célból a tagállamok többek között jogszabályi intézkedéseket fogadhatnak el az adatoknak az e bekezdésben megállapított indokok alapján korlátozott ideig történő visszatartására vonatkozóan. Az e bekezdésben említett valamennyi intézkedésnek összhangban kell lennie a közösségi jog általános elveivel, beleértve az [EUSZ 6. cikk] (1) és (2) bekezdésében említetteket.”

A bolgár jog

- 6 A bolgár alkotmány 121. cikkének (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a bírósági határozatokat indokolni kell [...]”.
- 7 A Nakazatelno protsesualen kodeks (büntetőeljárásról szóló törvénykönyv) alapjogvitára alkalmazandó változatának (a továbbiakban: NPK) 34. cikke úgy rendelkezik, hogy „minden bírósági határozatnak indokolást kell tartalmaznia”.
- 8 Az NPK 105. cikkének (2) bekezdése szerint „[a]z olyan tárgyi bizonyítékok, amelyeket nem a jelen törvénykönyvben előírt feltételek mellett és módon gyűjtöttek vagy szolgáltatottak, nem fogadhatók el”.
- 9 Az NPK 173. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A felügyeletet ellátó ügyésznek a különleges nyomozási módszereknek az eljárás tárgyalást megelőző szakaszában történő alkalmazása céljából indokolással ellátott írásbeli kérelmet kell benyújtania a bírósághoz. [...]”

- 10 Az NPK alapjogvitára alkalmazandó változata 174. cikkének (3) és (4) bekezdése a következőket írja elő:

„(3) A Spetsializiran nakazatelen sad [(szakosított büntetőbíróság, Bulgária)] hatáskörébe tartozó eljárásokban a különleges nyomozási módszerek alkalmazását a szakosított büntetőbíróság elnöke előzetesen engedélyezi. [...]

(4) Az (1)–(3) bekezdésben említett hatóság indokolással ellátott végzést hoz. [...]”

- 11 A zakon za spetsialnite razuznavatelni sredstva (a különleges nyomozási módszerekről szóló törvény; a DV 1997. október 21-i 95. száma, 2. o.) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: ZSRS) 14. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A különleges hírszerzési módszerek alkalmazásához indokolással ellátott írásbeli megkeresésre van szükség [...]”

- 12 A ZSRS alapjogvitára alkalmazandó változata 15. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„[...] A Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) elnökei [...] indokolással ellátott határozatukban [...] írásban engedélyezik a különleges nyomozási módszerek alkalmazását.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 13 2017. április 10. és május 23. között a Spetsializirana prokuratura (szakosított ügyészség, Bulgária) a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) elnökéhez hét kérelmet intézett, hogy engedélyezze különleges nyomozási módszerek alkalmazását a súlyos bűncselekmények elkövetésével gyanúsított négy személy, IP, DD, ZI és SS telefonbeszélgetéseinek meghallgatására és lehallgatására, illetve megfigyelésére és nyomon követésére.
- 14 E telefonlehallgatás iránti kérelmek mindegyike teljeskörűen, részletesen és indokolással alátámasztva leírta a kérelem tárgyát, az érintett személy nevét és telefonszámát, az adott szám és a személy közötti kapcsolatot, az addig gyűjtött bizonyítékokat, valamint az érintett személynek a bűncselekmény elkövetésében való feltételezett szerepét. Külön indokolták azt is, hogy miért van szükség a kért telefonlehallgatásokra a nyomozás tárgyát képező bűncselekményekkel kapcsolatos bizonyítékok összegyűjtése érdekében, valamint kifejtették, hogy milyen okok és feltételek indokolják, hogy ezen információkat más eszközökkel nem lehetett volna begyűjteni.
- 15 A Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) elnöke valamennyi kérelemnek a benyújtás napján helyt adott, és ennek megfelelően hét határozatot hozott a telefonlehallgatások engedélyezéséről. E bíróság szerint az engedélyek olyan előre megfogalmazott, az összes lehetséges engedélyezendő eset lefedésére hivatott sablonszövegnek felelnek meg, amely egyáltalán nem hivatkozik a ténybeli és jogi körülményekre, kivéve azt az időtartamot, amelyre a különleges nyomozási módszerek alkalmazását engedélyezték. Az említett engedélyek alapján az IP, DD, ZI és SS által folytatott beszélgetések egy részét rögzítették és tárolták.
- 16 2020. június 19-én a szakosított ügyészség e négy személy ellen, valamint egy ötödik személy, HYA ellen vádat emelt a harmadik országbeli állampolgárok Bulgáriába történő jogellenes szállítása, a beutazás jogellenes elősegítése, valamint ezzel kapcsolatban vesztegetés és vesztegetés elfogadása révén haszonszerzésre irányuló bűnszervezetben való részvételük miatt.

- 17 Mivel az ügy érdemében eredetileg eljáró bíróság, a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) megítélése szerint a rögzített beszélgetések tartalma közvetlen jelentőséggel bírt az IP, DD, ZI és SS vádiratai megalapozottságának megállapítása szempontjából, úgy ítélte meg, hogy neki kell előzetesen megvizsgálnia a telefonlehallgatások engedélyezéséhez vezető eljárás érvényességét.
- 18 Ennek keretében e bíróság a 2021. június 3-i határozatával úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz, és első kérdésével azt tudakolja, hogy összeegyeztethető-e a 2002/58 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének a (11) preambulumbeközdéssel összefüggésben értelmezett utolsó mondatával az a nemzeti gyakorlat, amely szerint a különleges nyomozási módszerek alkalmazását a bűnüldöző hatóságok indokolt kérelme nyomán engedélyező bírósági határozat indokolására vonatkozó kötelezettségnek eleget tesz, ha az előre meghatározott sablonszöveg szerint megfogalmazott és egyedi indokolást nem tartalmazó határozat csupán azt állapítja meg, hogy a hivatkozott jogszabályi rendelkezéseket tiszteletben tartották.
- 19 A Bíróság a 2023. február 16-i HYA és társai (A telefonlehallgatásra vonatkozó engedélyek indokolása) ítéletben (C-349/21, a továbbiakban: „HYA és társai I” ítélet, EU:C:2023:102) kimondta, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az ilyen nemzeti gyakorlat, feltéve hogy a határozat és az engedély iránti kérelem együttes olvasata alapján könnyen és egyértelműen megállapítható, hogy az illetékes bíróság miért ítélte úgy, hogy az egyedi esetre jellemző ténybeli és jogi elemek fényében a jogi követelményeket tiszteletben tartották, mindamellett hogy az engedély iránti kérelmet az adott engedélyezést követően azon személy számára hozzáférhetővé teszik, akivel szemben a különleges nyomozási módszerek alkalmazását engedélyezték.
- 20 E körülmények között a Bíróság az említett ítélet 66. pontjában kimondta, hogy nem szükséges válaszolni az előterjesztett második kérdésre, amely arra irányul, hogy az első kérdésre adott nemleges válasz esetén ellentétes-e az uniós joggal a nemzeti törvény olyan értelmezése, hogy az ilyen engedély alapján szerzett információkat felhasználják a vád bizonyítására.
- 21 A 2022. július 27-én hatályba lépett jogszabály-módosítást követően megszűnt Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) előtt indult büntetőügyek egy részét a Sofiyski gradski sadhoz (szófiai városi bíróság) tették át, amely a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság. E bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében kifejti, hogy bizonyos nehézségekbe ütközik a „HYA és társai I” ítélet alkalmazása során.
- 22 Emlékeztet arra, hogy ezen ítélet 56–61. pontjában a Bíróság arra kötelezte a kérdést előterjesztő bíróságot, hogy vizsgálja meg, hogy a különleges nyomozási módszerek alkalmazására vonatkozó engedély indokolása hozzáférhető és érthető-e, és e célból végezze el a kérelem és az azt jóváhagyó engedély együttes olvasatát.
- 23 Kétségtelen, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint a jelen ügyben a kérelem egészét csatolták az iratokhoz, és az hozzáférhető a védelem számára. Ezenkívül e kérelemnek a nemzeti jogszabályok által megkövetelt tartalommal kell rendelkeznie. Következésképpen a kérelemben és a bírósági engedélyben szereplő indokolás együttes olvasata révén könnyen és egyértelműen érthetővé válnának a közléseknek a felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozat indokai.

- 24 Az említett bíróság ugyanakkor úgy véli, hogy a Bíróság által a „HYA és társai I” ítéletben kidolgozott indokolási modellt, amely lényegében abból áll, hogy amennyiben az engedélyt előre meghatározott sablonszöveg szerint, egyedi indokolás nélkül fogalmazták meg, el kell végezni az engedély és a kérelem együttes olvasatát abból a célból, hogy abból le lehessen vezetni azokat a pontos indokokat, amelyek alapján az engedélyt megadták, nem alkalmazható a nemzeti jogban az e jog által a közléseknek a felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatok kibocsátására irányuló eljárás tekintetében támasztott követelményekre tekintettel. A ZSRS 14. cikkének (1) bekezdése és az NPK 173. cikkének (1) bekezdése ugyanis előírja, hogy a bűnüldöző hatóságok által e célból benyújtott kérelmet írásban kell benyújtani és indokolni kell. A ZSRS 15. cikkének (1) bekezdése és az NPK 174. cikkének (4) bekezdése ehhez hasonlóan megköveteli, hogy az ilyen kérelmet követően megadott bírósági engedélyt szintén írásban adják meg és indokolással lássák el.
- 25 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a bírósági engedély indokolásának minőségét illetően ellentmondás áll fenn a nemzeti jog és az uniós jog között. A nemzeti jog ugyanis megköveteli, hogy maga a bírósági engedély tartalmazzon kifejezett írásbeli indokolást, míg az uniós jog szerint elegendő egy szabvány bírósági engedély, feltéve hogy az engedélyt a bíróság és a védelem számára hozzáférhető, részletes kérelem alapján hozzák meg, és így a bírósági engedély és a kérelem együttes olvasata lehetővé teszi a határozat indokainak megértését.
- 26 Mivel a nemzeti jog nem értelmezhető az uniós joggal összhangban, e bíróság arra keresi a választ, hogy az uniós jog elsőbbségének elve alapján el kell-e tekinteni a nemzeti jog alkalmazásától a Bíróság által a „HYA és társai I” ítéletben kialakított indokolási modell alkalmazása érdekében, még akkor is, ha ez az ítélet nemcsak a Bíróság korábbi – különösen a 2021. március 2-i Prokuratuur (Az elektronikus hírközlési adatokhoz való hozzáférés feltételei) ítéletből (C-746/18, EU:C:2021:152) következő – ítélkezési gyakorlatával tűnik ellentétesnek, hanem az Emberi Jogok Európai Bíróságának a 2022. január 11-i Ekimdzhiev és társai kontra Bulgária ítéletből (CE:ECHR:2022:0111JUD007007812) következő ítélkezési gyakorlatával is.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben megjegyzi, hogy a Bíróság által a „HYA és társai I” ítéletben kialakított indokolási modell a Charta 47. cikke második bekezdésének értelmezéséből ered.
- 28 Kétséges azonban, hogy ez az indokolási modell tiszteletben tartja-e először is a 2002/58 irányelv (11) preambulumbekkezdéséből eredő követelményeket, amely szerint az ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében előírt intézkedések alkalmazásának összhangban kell lennie az EJEE-vel, valamint az EJEE-nek az Emberi Jogok Európai Bírósága általi értelmezésével, másodszor a Charta 52. cikkéből eredő követelményeket, amely szerint a Chartában elismert jogok gyakorlása csak a törvény által, és e jogok lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható, az arányosság elvének megfelelően, harmadszor a Charta 53. cikkéből eredő követelményeket, amely előírja, hogy a Charta egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az az EJEE vagy valamely tagállam alkotmánya által elismert meghatározott jogot korlátoz, negyedszer pedig az egyenértékűség elvével, amely szerint az uniós jogot érintő jogi helyzetet nem szabályozhatja kevésbé kedvezően a nemzeti jog és bírósági gyakorlat, mint a kizárólag belső jogi helyzetre vonatkozó hasonló jogi helyzetet.
- 29 Felmerül tehát a kérdés, hogy az uniós jog e rendelkezéseivel és elveivel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás alkalmazásának mellőzése, amely kifejezetten megköveteli a bírósági határozatok indokolását, és nem teszi lehetővé a Bíróság által a „HYA és társai I” ítéletben kialakított indokolási modellt.

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá arra keresi a választ, hogy az ezen első kérdésre adandó igenlő válasz esetén az uniós joggal ellentétes-e az olyan nemzeti jogszabály is, mint amelyet az NPK 105. cikkének (2) bekezdése előír, amely megköveteli, hogy a bírósági engedélyek indokolásának hiánya miatt a rögzített beszélgetéseket ki kell zárni a bizonyítékok köréből, amennyiben az uniós jog értelmében e bírósági engedélyeket nem kell külön indokolni, feltéve hogy a kérelmek kellően indokoltak. Ilyen esetben a Charta 47. cikke második bekezdésének megfelelően nincs akadálya annak, hogy a telefonbeszélgetéseket bizonyítékként használják fel. Ellenkező esetben az NPK 105. cikkének (2) bekezdése alapján az engedélyek nemzeti jogot sértő külön indokolásának hiányában a telefonbeszélgetéseket bizonyítékként figyelmen kívül kell hagyni, kivéve ha adott esetben a Bíróság úgy ítéli meg, hogy az uniós joggal nem ellentétes e rendelkezés olyan értelmezése, amely lehetővé teszi az indokolás nélküli bírósági engedély alapján szerzett bizonyítékok felhasználását, amennyiben ezen engedély jogszerűségét később a bíróság a vádlott védelemhez való jogának tiszteletben tartása mellett megállapítja.
- 31 E körülmények között a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni a 2002/58 irányelv – [a »HYA és társai I«] ítéletben értelmezett – 15. cikkének (1) bekezdését ezen irányelv (11) preambulumbekkezdésére, a Charta 52. cikkének (1) bekezdésére és 53. cikkére, valamint az egyenértékűség elvére tekintettel, hogy az alapján a nemzeti bíróság köteles

- mellőzni az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezéseknek (az alkotmány 121. cikkének (4) bekezdése, az NPK 174. cikkének (4) bekezdése és a ZSRS 15. cikkének (2) bekezdése), valamint az EJEE 8. cikke (2) bekezdése [Emberi Jogok Európai Bírósága] által a 70078/12. sz. ügyben hozott ítéletben adott olyan értelmezésének alkalmazását, amelyek szerint a (távközlés felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatására, lehallgatására és tárolására vonatkozó) bírósági engedélynek kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, mégpedig annak ellenére, hogy az engedély megadására indokolással ellátott kérelem alapján került sor, minek körében az alkalmazás mellőzésének oka abban rejlik, hogy a kérelem és az engedély együttes olvasata révén megállapítható, hogy 1. az egyedi esetre jellemző ténybeli és jogi elemek fényében a bíróság pontosan milyen okokból jutott arra az álláspontra, hogy teljesülnek a jogszabályi követelmények, és hogy 2. mely személy és mely hírközlő eszköz tekintetében került sor a bírósági engedély megadására;
- annak vizsgálata során, hogy az eljárás tárgyát képező távközlést ki kell-e zárni bizonyítékként, mellőzni valamely nemzeti jogszabályi rendelkezés (az NPK 105. cikkének (2) bekezdése) alkalmazását, vagy az uniós joggal összhangban értelmezni e nemzeti jogszabályi rendelkezésnek a nemzeti eljárási szabályok (jelen esetben az NPK 174. cikkének (4) bekezdése és a ZSRS 15. cikkének (2) bekezdése) betartását előíró részét, és helyette a Bíróság által a [»HYA és társai I«] ítéletben megállapított szabályt alkalmazni?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról és a Bíróság hatásköréről

- 32 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan. E kérelem ugyanis arra irányul, hogy a Bíróság a „HYA és társai I” ítélet tárgyát képező azon nemzeti bírósági gyakorlatnak a bolgár joggal való összeegyeztethetőségéről határozzon, amely szerint a különleges nyomozási módszerek – mint például a telefonlehallgatások – alkalmazását a bűnüldöző hatóságok indokolt és részletes kérelmére engedélyező bírósági határozatokat előre

megfogalmazott szöveggel és egyedi indokok nélkül fogalmazzák meg, és e határozatok – az engedély érvényességi időtartamán kívül – csak azt tartalmazzák, hogy betartották az e határozatokban említett jogszabályokban előírt követelményeket. Márpedig az ilyen kérdés, amely a nemzeti jog értelmezésére vonatkozik, kívül esik a Bíróság hatáskörén.

- 33 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből – amely ugyanazon alapüggyel összefüggésben merül fel, mint amely a „HYA és társai I” ítélet alapjául szolgált – kétségtelenül kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság szerint, amelyhez ezen ügyet áttették, e nemzeti bírósági gyakorlat ellentétes a nemzeti jog több rendelkezésével, különösen a bolgár alkotmány 121. cikkének (4) bekezdésével, amely megköveteli, hogy minden, a közléseknek a felhasználók hozzájárulása nélküli lehallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy a bűnüldöző hatóságok kérelme is tartalmaz indokolást.
- 34 E bíróság tehát a nemzeti jog olyan értelmezését javasolja, amely – amint az a „HYA és társai I” ítélet 47–52. pontjából kitűnik – eltér az említett ügyben eredetileg eljáró és ez utóbbi ítélet alapjául szolgáló előzetes döntéshozatalra utaló határozatot meghozó nemzeti bíróság által tervezett értelmezéstől.
- 35 Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel valamely tagállam belső jogának értelmezésére (2021. január 26-i Hessischer Rundfunk ítélet, C-422/19 és C-423/19, EU:C:2021:63, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Mindemellett meg kell állapítani, hogy ezen új előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel az előterjesztő bíróság nem az említett nemzeti bírósági gyakorlatnak a nemzeti jog rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét kívánja meghatározni, hanem azt kívánja megállapítani, hogy az uniós joggal ellentétesek-e az ilyen gyakorlatot tiltó nemzeti jogi rendelkezések, amelyek megkövetelik, hogy minden, a közléseknek a felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy a bűnüldöző hatóságok kérelme is tartalmaz indokolást. Márpedig az ilyen kérdés, amely az uniós értelmezésére vonatkozik, a Bíróság hatáskörébe tartozik.
- 37 Következésképpen választ kell adni az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 38 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti jogi rendelkezések, amelyek előírják, hogy a közléseknek az érintett felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy a bűnüldöző hatóságok kérelme is tartalmaz indokolást. Igenlő válasz esetén azt a kérdést teszi fel, hogy a 2002/58 irányelv ugyanezen rendelkezésével ellentétes-e az olyan nemzeti jogszabály, amely előírja, hogy a bírósági engedély indokolásának hiánya miatt a rögzített beszélgetéseket ki kell zárni a bizonyítékok köréből, holott a bírósági engedély és a kérelem együttes olvasata lehetővé tenné ezen engedély indokainak könnyű és egyértelmű megértését.

- 39 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az előterjesztő bíróság megvizsgálta, hogy az alapügy tárgyát képező intézkedések a 2002/58 irányelv alkalmazási körébe tartoznak. Azt követően ugyanis, hogy a Bíróság a „HYA és társai I” ítélet 38. pontjában felhívta a nemzeti bíróságot arra, hogy vizsgálja meg, hogy az alapügyben alkalmazott különleges nyomozási módszerek azzal a hatással jártak-e, hogy adatkezelési kötelezettségeket írtak elő az érintett elektronikus hírközlési szolgáltatók számára, az előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében kifejtette, hogy ez a helyzet áll fenn, mivel az érintett szolgáltatókat jogszabály kötelezi az adatok lehallgatására és a rendőrség részére történő továbbítására.
- 40 Az előterjesztett kérdést illetően először is meg kell állapítani, hogy e kérdés – amint az a jelen ítélet 24–29. pontjából kitűnik – azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a „HYA és társai I” ítéletből az következik, hogy az uniós jog, különösen a 2002/58 irányelv 15. cikkének a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése megköveteli, hogy a bolgár bíróságok az ezen ítéletben vizsgált nemzeti bírósági gyakorlatot fogadják el, így e bíróságoknak az uniós joggal összeegyeztethetetlenként mellőzniük kell a nemzeti jog azon rendelkezéseit, amelyek a Bíróság által az említett ítéletben kialakított indokolási modell figyelmen kívül hagyásával előírják, hogy minden, a közléseknek az érintett felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia.
- 41 Ez az előfeltevés azonban téves.
- 42 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy az uniós és nemzeti bíróságok közötti hatáskörmegosztás keretében a Bíróságnak figyelembe kell vennie az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban meghatározott ténybeli és szabályozási háttérrel, amelybe az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések illeszkednek, így az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a nemzeti jognak a kérdést előterjesztő bíróság által adott értelmezésére tekintettel kell vizsgálni (lásd különösen: 2023. június 8-i Prestige and Limousine ítélet, C-50/21, EU:C:2023:448, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 43 Ezen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a Bíróság a „HYA és társai I” ítéletben határozott a Spetsializiran nakazatelen sad (szakosított büntetőbíróság) által az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében ismertetett nemzeti bírósági gyakorlat uniós joggal való összeegyeztethetőségéről. Amint az a jelen ítélet 19. pontjában már megállapításra került, a Bíróság a „HYA és társai I” ítéletben már kimondta, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az ilyen nemzeti bírósági gyakorlat, feltéve hogy a határozat és az engedély iránti kérelem együttes olvasata alapján könnyen és egyértelműen megállapítható, hogy az illetékes bíróság miért ítélte úgy, hogy az egyedi esetre jellemző ténybeli és jogi elemek fényében a jogi követelményeket tiszteletben tartották, mindamellett hogy az engedély iránti kérelmet az adott engedélyezést követően azon személy számára hozzáférhetővé teszik, akivel szemben a különleges nyomozási módszerek alkalmazását engedélyezték.
- 44 Az említett ítélet viszont nem értelmezhető úgy, mint amely olyan indokolási modellt hozott létre, amely előírná a bolgár hatóságok számára, hogy ilyen gyakorlatot fogadjanak el, és arra köteleznék őket, hogy az uniós joggal való összeegyeztethetlenségük miatt mellőzzék a nemzeti jog azon rendelkezéseit, amelyek előírják, hogy a közlések meghallgatásához, lehallgatásához és tárolásához hasonló különleges nyomozási módszerek alkalmazását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia.

- 45 Éppen ellenkezőleg, a „HYA és társai I” ítélet indokolásából az következik, hogy az ilyen nemzeti jogi rendelkezések egyáltalán nem ellentétesek az uniós joggal.
- 46 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése rögzíti a nyilvános hírközlő hálózatok és a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások segítségével történő közlések és az azokra vonatkozó forgalmi adatok titkosságának elvét. Ez az elv abban nyilvánul meg, hogy az említett irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében előírt esetek kivételével tilos a közléseknek és az azokra vonatkozó forgalmi adatoknak az érintett felhasználó hozzájárulása nélküli meghallgatása, lehallgatása és tárolása, illetve bármely más módon történő elfogása vagy megfigyelése („HYA és társai I” ítélet, 40. pont).
- 47 E rendelkezés előírja, hogy a tagállamok jogszabályi intézkedéseket fogadhatnak el az ugyanezen irányelv 5. cikkében előírt jogok és kötelezettségek hatályának korlátozására vonatkozóan, különösen, ha az ilyen jellegű korlátozás egy demokratikus társadalomban szükséges, megfelelő és arányos intézkedésnek minősül a bűncselekmények megelőzésének, kivizsgálásának, felderítésének és üldözésének biztosítása érdekében. Pontosítja továbbá, hogy valamennyi jogszabályi intézkedésnek összhangban kell lennie az uniós jog általános elveivel, beleértve a Chartában foglalt jogokat, szabadságokat és elveket („HYA és társai I” ítélet, 41. pont).
- 48 E tekintetben az illetékes hatóságoknak a 2002/58 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében említett adatokhoz való hozzáférést szabályozó jogszabályi intézkedésnek nemcsak azt kell megkövetelniük, hogy e hozzáférés megfeleljen az ezen intézkedések által elérni kívánt célnak, hanem a kezelésre vonatkozó anyagi jogi és eljárásjogi feltételekről is rendelkezniük kell („HYA és társai I” ítélet, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Ezeket az intézkedéseket és feltételeket az uniós jog általános elveit, köztük az arányosság elvét és a Charta által biztosított alapvető jogokat tiszteletben tartva kell meghozni, amint az a 2002/58 irányelv 15. cikkének az EUSZ 6. cikk (1) és (2) bekezdésére utaló (1) bekezdéséből következik („HYA és társai I” ítélet, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 Közelebbről, a jelen ítélet 48. pontjában említett eljárási feltételeket a Charta 47. cikkének második bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog tiszteletben tartásával kell elfogadni, amely – amint az az e cikkhez fűzött magyarázatokból kitűnik – megfelel az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének. E jog megköveteli, hogy minden bírósági határozatot indokoljanak („HYA és társai I” ítélet, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 51 Ennélfogva, amennyiben a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott jogszabályi intézkedés azt írja elő, hogy az elektronikus közlések titkosságának az ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében rögzített elvét bírósági határozattal korlátozni lehet, e 15. cikknek a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy az ilyen határozatoknak indokolást kell tartalmazniuk („HYA és társai I” ítélet, 45. pont).
- 52 A hatékony bírósági felülvizsgálat Charta 47. cikkében biztosított jogának érvényesülése érdekében ugyanis az érintett személynek képesnek kell lennie megismerni a vele kapcsolatban hozott határozat indokolását, akár e határozat elolvasása, akár az említett indokolás közlése útján, hogy a lehető legjobb feltételek mellett védhesse meg jogait, és a releváns tények teljes körű ismeretében dönthessen arról, hogy bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet nyújt-e be az e határozat jogszerűségének felülvizsgálatára hatáskörrel rendelkező bírósághoz („HYA és társai I” ítélet, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 53 Ebből az következik, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy minden, a közléseknek az érintett felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, szükségszerűen tiszteletben tartja az uniós jogból eredő indokolási követelményeket. A nemzeti bíróságok tehát egyáltalán nem kötelesek mellőzni az ilyen szabályozás alkalmazását.
- 54 Következésképpen az előterjesztett kérdés első részére azt a választ kell adni, hogy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdését a Charta 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétesek az olyan nemzeti jogi rendelkezések, amelyek előírják, hogy a közléseknek az érintett felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy a bűnüldöző hatóságok kérelme is tartalmaz indokolást.
- 55 A kérdés első részére adott válaszra tekintettel a második részére nem szükséges válaszolni.

A költségekről

- 56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (tizedik tanács) a következőképpen határozott:

Az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 2002. július 12-i 2002/58/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv) 15. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben

a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétesek az olyan nemzeti jogi rendelkezések, amelyek előírják, hogy a közléseknek az érintett felhasználók hozzájárulása nélküli meghallgatását, lehallgatását és tárolását engedélyező bírósági határozatnak magának is kifejezett írásbeli indokolást kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy a bűnüldöző hatóságok kérelme is tartalmaz indokolást.

Aláírások